

Sentikiai Kaišiadorių rajone

Rolandas Gustaitis
Kaišiadorių muziejus

Sentikiai – nuo oficialiosios rusų stačiatikių tikybos atskilusi atšaka, nepripažinusi 1653–1666 m. Rusijos stačiatikių bažnyčios patriarcho Nikono priimtoms reformoms. Jie toliau laikėsi senųjų apeigų, todėl stačiatikių cerkvės buvo prakeikti. Vengdami persekiojimų, sentikiai emigravo į kitas valstybes, kur galėjo nevaržomai išpažinti savo tikėjimą bei atlikti bažnytines apeigas.

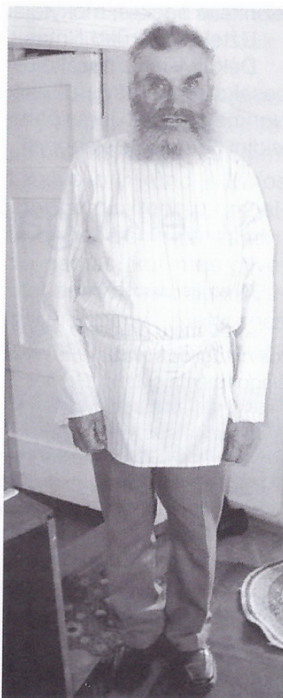
Kaišiadorių rajono teritorijoje įsikūrė dvi sentikių religinės bendruomenės – Dūdiškėse ir Mūro Strėvininkuose.

Dūdiškių bendruomenė buvo viena iš seniausių pietų Lietuvoje – įsikūrė 1763 m. Dūdiškių kaime (dabar Nemaionių sen.). Šiai bendruomenei priklausė sentikiai ne tik iš Kaišiadorių rajone esančių Dūdiškių, Rokiškių I, Rokiškių II, Rokiškių III, Skarbiškių, Dubniokų, Kubilių, Žostautų bei kitų kaimų, bet ir iš Butrimonių, Onušio, Stakliškių, Alytaus bei Alovės apylinkių gyvenviečių. 1942 m. duomenimis, šiai bendruomenei priklausė 511 sentikių (91 šeima).

Dūdiškėse tebestovi mūriniai sentikių maldos namai, pastatyti pokaryje po to, kai 1941 m. „nuo žvakės“ sudegė ankstesnis pastatas. Deja, šiandien čia jau niekas nesilanko, nes apylinkėse beveik neliko sentikių; likusieji lanko Mūro Strėvininkų maldos namus.

Mūro Strėvininkų sentikių bendruomenė gyvuoja iki šiol. Ji įsikūrė vėliau nei Dūdiškėse – maždaug XIX a. pradžioje. Maldos namai šventadieniais sutraukia daugiausia senyvo amžiaus parapijiečius iš Mūro Strėvininkų, Bačkonių, Strošiūnų, Martyniškių, Kaišiadorių, Žiežmarių bei kitų apylinkės gyvenviečių.

Viena iš Kaišiadorių muziejaus prioritetinio darbų temų yra tautinių mažumų, tame tarpe ir rusų

Mūro Strėvininkų sentikis
šventiniais drabužiais.

sentikių tyrinėjimas. Plačiai yra pasklidusi nuomonė, kad sentikių bendruomenė yra uždara, todėl iš anksto būvau nusiteikęs, kad ateityje laukia nelengvas darbas, norint juos prakalbinti ir užrašyti pasakojimus, dainas, prietarus, užkalbėjimus ir t.t. Tačiau teko maloniai nustebti, kai tarpininkaujant Mūro Strėvininkų sentikių religinės bendruomenės pirmininkei Matronai Trimailovai, šios bendruomenės šventikas Zotikas Aleksejevas 2005 m. vasarą maloniai sutiko leisti filmuoti ir fotografuoti sentikių Žolines – didžiausią šios bendruomenės maldos namų šventę. Įspūdžiai liko labai geri – teko įsitikinti, kad sentikiai yra ne tik religingi, bet po ilgai trunkančių pamaldų moka linksintis, turi gerą humoro jausmą, moka ne tik rusų, bet ir lietuvių liaudies dainų – dainą „Palinko liepa šalia kelio“ sudainavo išties puikiai!

Sentikių praeities tyrimas tęsiamas toliau.

Mūro Strėvininkų rusai sentikiai po Žolinės atleidų. 2005 m.
rugpjūčio 28 d. (R. Gustaičio nuotr.).

Viena nuotrauka pasakoja...

Rolandas Gustaitis

Visai neseniai į Lietuvos centrinio valstybės archyvo fotodokumentų skyrių pateko albumas, susijęs su Žiežmariais. Kaip paaiškino archyvo darbuotojai, šis albumas kažkada priklausė Žiežmarių žiemos žemės ūkio mokyklos direktoriui J. Sabui. Jame esančiose nuotraukose yra užfiksuota šios mokyklos kasdienybė, Žiežmarių miestelio ir apylinkių vaizdai bei gyventojai. Gaila, kad minėtas albumas nepateko į Kaišiadorių muziejų. Apklausus senuosius žiežmariečius buvo galima pagal albumo nuotraukas atpažinti ir įvardinti daugelį asmenų, objektų ir pan.